

המוסד לביטוח לאומי

מינהל המחקר והתכנון

מקבלי
דמי אבטלה
בהכשרה מקצועית:
מעקב

סקר מס' 79

ה מ ו ס ד ל ב י ט ו ח ל א ו מ י
מינהל המחקר והתכנון

מקבלי דמי אבטלה
בהכשרה מקצועית:
מעקב

דליה גורדון
א ס ת ר טולידנו

ירושלים, שבט התשנ"א, ינואר 1991

ה ק ד מ ה

מינהל המחקר והתכנון מוציא בזה דו"ח המסכם מעקב שנערך על מדגם מתוך מקבלי דמי אבטלה שעברו הכשרה מקצועית.

על פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל שצבר תנאי זכאות יהיה זכאי לדמי אבטלה בין אם הוא מחפש עבודה ובין אם הוא משתתף בקורס להכשרה מקצועית של משרד העבודה.

הדו"ח כולל סקירה קצרה של המהות והתכנית של ההכשרה המקצועית בארצות נבחרות, בהתאם למדיניות ולשיטה הרעיונית הנהוגות במדינות אלה, מתוך הנחה שהכרת הנעשה בעולם הרחב יכולה לסייע גם למערכת הישראלית. עקרו של הדו"ח הנו מעקב אחרי מדגם של כ-300 מובטלים שהיו בהכשרה מקצועית, ומידת קליטתם בשוק העבודה, שנה לאחר תום ההכשרה. זהו מחקר מעקב ראשוני שהנו בבחינת מחקר חלוץ, לקראת חקר מעמיק יותר המתוכנן ע"י מינהל המחקר והתכנון ויבדוק את יעילותה ותרומתה של ההכשרה המקצועית לניצול מירבי של כישורי המובטלים ולצרכים התעסוקתיים והמקצועיים של המשק הישראלי.

תודתי לדליה גורדרון, מנהלת המחלקה להערכת גמלאות קצרות מועד ואסתר טולדנו, חוקרת בכירה, שבצעו את המחקר. עזרה לידן מזל מויאל וגם לה נתונה תודתי.

שלמה כהן

מנהל אגף מחקר שוטף

להלן סכום מעקב שנערך על מדגם מתוך מקבלי דמי אבטלה שעברו הכשרה מקצועית.

מטרת המעקב לבדוק באיזו מדה קדמה ההכשרה או סיכוייהם של המובטלים שלמדו בה להשתלב בעבודה ואם עברו - באיזו מדה הם עברו במקצוע אותו רכשו במסגרת ההכשרה המקצועית.

מעקב זה, שהינו צנוע למדי מבחינת מגוון המשתנים שהוא בדק, אמור להיות מעין מחקר חלוץ נסיוני למחקר רחב יותר הנמצא בתכנון, ואשר כוונתו לבדוק קשת רחבה יותר של נושאים, במדגם מיצג, עם קבוצת בקורת ובפרק זמן ממושך יותר.

המסגרת התחקית ומטרותיה

מדיניות הכשרה מקצועית למבוגרים הינה חלק ממדיניות כוח האדם. היא קשורה למערכת החינוך מצד אחד ולמערכות המטפלות בשוק העבודה ובמערכת הרווחה הסוציאלית מצד שני. במדינות מפותחות רבות מוסדרת ההכשרה המקצועית ע"י חוק. בישראל אין הדבר כן. מקומו של החוק המסדיר הכשרה מקצועית במדינות השונות ומטרותיו נקבעים בד"כ בהתאם לנסיבות ההיסטוריות שהעלו את הצורך בחקיקתו. הוא קשור במתן תשובה לצורכי איכות כוח אדם, השלמת השכלה והתאמת כשורי כוח האדם לצורכי שוק העבודה והתפתחותו הטכנולוגית מצד אחד ו/או בבעיות של מלחמה באבטלה וטיפול במובטלים מצד שני.

המטרות המוצהרות של מדיניות ההכשרה המקצועית אם כן, הן:

כרמה הכלל - משקית:

- העלאת רמת כוח האדם

- צמצום פערים חברתיים
- פיתוח כישורים טכנולוגיים בהתאם לצרכים המשתנים של שוק העבודה
- צמצום/מניעת אבטלה
- הקטנת היצע העבודה (של המשתתפים בהכשרה) בתקופות אבטלה קשה
- מניעת היווצרות של קבוצות באבטלה ממושכת המתנתקות למעשה משוק העבודה

ברמה הפרטנית:

- הגדלת סיכויי התחרות של בוגרי ההכשרה בשוק העבודה
- הגדלת ניידות של כח העבודה
- רכישת/שמירת הרגלי עבודה
- מניעת תחושות של נתוק ואכזר ערך האופייניות למצב של אבטלה
- כהתאם למטרות המוצהרות של מדיניות ההכשרה, נבדלות המדינות השונות ותכניות ההכשרה המקצועית בתוכן מבחינת מידת המחויבות הציבורית להכשרה המקצועית. ניתן להבחין במספר "רמות" של מחויבות:
- מחויבות ציבורית לאספקת השרות לכל השייכים לקבוצת המטרה.
- אספקת השרות לשייכים לקבוצת המטרה בלבד, בהתאם לקבולת תכניות ההכשרה, היינו לא לכל השייכים לקבוצת המטרה, אבל רק להם.
- העדפת השייכים לקבוצת המטרה במתן השרות, תוך פתיחת השרות לכל העומדים בדרישות הקבלה לקורסים.

רוב המדינות להן יש חוק המסדיר הכשרה מקצועית למבוגרים, מתרכזות בקבוצת הכיניים מן המנויות לעיל. היינו דואגות לאספקת שרותי הכשרה לשייכים לקבוצת המטרה, אך לא מבטיחות אותם. כך, ע"מ להתקבל להכשרה מקצועית אדם צריך להשתייך לקבוצת המטרה, אך אין חובה ציבורית לספק לו שרות זה. נראה כי דווקא במקרים בהם מטרת המדיניות היא העלאת רמת כוח האדם, המחוייבות היא גדולה יותר - היינו יש מחוייבות לאספקת השרות לכל השייכים לקבוצת המטרה. כך לדוגמא, בבריטניה, מובטלים בני בני 16-17 שלא השלימו השכלה על יסודית זכאים ל-2-1 שנות הכשרה מקצועית. לעומת זאת - לתכניות הכשרה למבוגרים - יתקבלו רק בני 18-60 המובטלים 26 שבועות או יותר.

מתוך רמת המחוייבות המצויה בבסיס המדיניות של ההכשרה המקצועית נגזרת מידת המעורבות של הרשויות המרכזיות בארגון והפעלת ההכשרה המקצועית, כאשר בהתאם למטרות המדיניות נקבעת מידת המעורבות של הרשויות המרכזיות בתחומים הבאים:

- א. יזמת ההכשרה - יזום הקמת מוסדות להכשרה
- ב. הפעלת ההכשרה - היינו מידת הפקוח על תכניות הלימודים, החל בהכתב תם, דרך פיקוח עליהם ועד למתן אפשרות עמידה בבחינות סטנדרטיות כאופציה בלבד.
- ג. מימון הפעלת ההכשרה - כולה, בחלקה; לקבוצות מטרה בלבד, לתקופות מסוימות בלבד וכד'.
- ד. מימון דמי מחיה לתלמידים - כולם או קבוצות מוגדרות, באמצעות המערכת הסוציאלית (בד"כ דמי אבטלה) או במנותק ממנה וכו'.

בסקר שנערך לאחרונה (1989) ע"י ISSA, השתתפו 17 מדינות המקימות הכשרה מקצועית למבוגרים. ככל המדינות הללו קיימת אחריות מרכזית ליזום הכשרה מקצועית למבוגרים, בדרך כלל על ידי רשויות העבודה והתעסוקה הממשלתיות לבדן או בשילוב עם גורמים ציבוריים, כגון ארגוני עובדים או מעסיקים

או גורמים מקומיים ופרטיים אחרים. אין התייחסות בסקר זה להפעלת ההכשרה מבחינת התכנון והפיקוח האקדימי. מימון ההכשרה נעשה בד"כ באמצעות המסוי הכללי, כאשר לעיתים יש גם מימון באמצעות תכניות ביטוח אבטלה.

מימון המחיה בתקופת האכשרה, כמו גם הזכאות להשתתפות בה קשורים במטרה העיקרית של מדיניות ההכשרה. כך, במדינות שבהן יזמת החקיקה נבעה מהצורך לשפר רמת כוח האדם, הזכאות להשתתפות ניתנת לקבוצות חלשות מבחינת השכלה ותעסוקה ומימון דמי המחיה הוא בד"כ ע"י תכנית ההכשרה - עצמה. ואילו מדינות בהן מטרת יזמת החקיקה בתחום קשורה במלחמה באבטלה הזכאות להשתתפות ניתנת למובטלים ומימון דמי המחיה הוא באמצעות המערכת הסוציאלית, היינו דמי אבטלה או לפחות קשור בה. יש מדינות המדגישות שתי המטרות כאחד, ובהתאם לכך הזכאות להשתתפות ודמי המחיה.

לקבוצה הראשונה משתייכות המדינות הבאות: קפריסין, פורטוגל, גרמניה, דנמרק, פינלנד ואוסטריה.

לקבוצה השנייה - ארה"ב, שוויץ, קנדה, אירלנד, בלגיה ושוודיה

ולקבוצה השלישית - בריטניה, צרפת, ספרד ולמעשה גם ישראל.

בישראל, כאמור, אין חוק המסדיר את ההכשרה המקצועית. יש התייחסות להכשרה בחוקי שרות התעסוקה, רשוי מקצועי, ביטוח לאומי של אבטלה, שיקום מקצועי לנכים (צה"ל ואחרים) ועוד. אך אין חוק המתייחס ישירות להכשרה המקצועית - מטרותיה, למי מיועדת, מי זכאי באילו תנאים וכו'.

מבחינת יזמת הארגון וההפעלה בארץ, קיימת בשוק הכשרה מקצועית המוצעת ע"י יזמים פרטיים למטרות ריווח ואשר אין כל חובת פיקוח עליה, אלא אם כן היזם מעוניין בהכרה מקצועית בתעודה שהוא מנפיק. מצד שני קיימת הכשרה מקצועית הקשורה בצורות שונות למשרדי ממשלה - עבודה, בריאות ואחרים. אולם מאחר שאין חוק המתייחס להכשרה מקצועית, למעשה אף אחד לא אחראי לכך שאמנם תהיה הכשרה מקצועית, כשם שלא ברור מי זכאי לה, (במימון ציבורי) ובודאי שלא למי חייבת המדינה לספק הכשרה.

האגף להכשרה מקצועית שבמשרד העבודה והרווחה מציע הכשרה מקצועית במסגרות השייכות לו ובמסגרות המוכרות על ידו לצורך מתן הכשרה. הקיום הכלכלי ממומנת באמצעות דמי אבטלה - לזכאים בלבד. כיום אמפירית הזכאים לדמי אבטלה מהווים מרבית התלמידים הלומדים בהכשרה מקצועית. אך אין מצב זה הכרחי, ובתקופות שונות הוא משתנה בהתאם למצב שוק העבודה.

במאמר מוסגר יוער כי העדר הסדרת חובת ארגון הכשרה בארץ מעלה את השאלה מי לומד ולמה. בארה"ב המניע העיקרי ללמוד כזה הוא התגמולים הצפויים כתוצאה מהתמחות ו/או העלאת רמת מקצועיות העבודה. בגרמניה - ללא תעודה המעידה על רמה מקצועית לא ניתן לעלות בסולם התפקידים במקום עבודה במרבית מגזרי התעסוקה. בישראל - שני הדברים קיימים אך לא בצורה מוחלטת ולא בכל מגזרי התעסוקה. קיימת הערכה ללמוד ולידע, ואולי זה המניע לרכוש הכשרה. בכריטניה מרבית ההכשרה המקצועית עד כה לא הקנתה תעודות וע"כ נטית הצעירים לרכוש הכשרה - נמוכה. בשנה האחרונה בוצעו ומתבצעים שנויים רבים באופן ארגון ההכשרה וזאת במטרה להגדיל את ההשתתפות בה ולהעלות רמת כוח האדם.

האם משיגה ההכשרה המקצועית את המטרות שהוצבו בפניה?

השאלה הנשאלת היא כמוכך, כיצד לבחון אמפירית כאם משיגה ההכשרה המקצועית את המטרות שלשמן אורגנה.

נראה כי, הן כאשר מטרת ההכשרה היא לענות על דרכי העשרה טכנולוגית של כוח האדם והן כאשר המטרה היא פתרון בעיות אבטלה, מבחינה אמפירית התשובה החשובה ביותר בטווח הקצר היא, איזה אחוז של בוגרי הכשרה מקצועית משתלבים בעבודה תוך זמן קצוב.

רק 6 מתוך 17 המדינות שהשתתפו בסקר שהוזכר לעיל ענו לשאלה זו, כאשר האחוז משתנה מ-40% -100% בהתאם לסוג ההכשרה ולקבוצת היעד שנחקרה (כגון מובטלים כרוניים) שנחקרה.

לגבי המצב בישראל, באגף להכשרה מקצועית נעשים זה מספר שנים מאמצים ניכרים לערוך מעקבים קבועים אחר בוגרי ההכשרה לתחומיה השונים, אולם מאמצים אלה נתקלים בקשיים אדמינסטרטיביים שונים.

פרט לכך, בדיקה אמפירית באשר לאחוז ההשמות בעבודה של בוגרי הכשרה מקצועית לכשעצמה עדיין מותרה שאלות נוספות:

- איזה אחוז יחשב כאחוז "מספיק" של השמות?
- באם אחוז ההשמות בפועל "נמוך" - מה הסיבה - חוסר צורך בהכשרה או אי התאמה לצרכים?
- האם ניתן וכיצד למדוד תועלת השקעה לטווח הארוך באיכות כוח אדם?
- האם ניתן - ובאיזו דרך לתכנן הכשרה מקצועית ספציפית, כמצב השתנות מתמדת של דרישות שוק העבודה כך שהיא "תתאים" לדרישות שוק העבודה? או - מה מידת הספציפיות האופטימלית של תכניות הלימודים בהכשרה מקצועית למבוגרים הדרושה לצורך קידום מטרותיה?

תרומת הכשרה מקצועית לפתרון בעיות אבטלה

בישראל היום, בהתחשב ברמת כוח האדם וברמת האבטלה, נראה כי המטרה היותר מודגשת שצריכה לעמוד בפני ההכשרה המקצועית למבוגרים, במימון ציבורי היא תרומתה לפתרון בעיות אבטלה.

הטענות המושמעות כנגד הכשרה מקצועית ספציפית בהקשר זה הן:

א. לא ניתן לצפות את דרישות שוק העבודה בדיוק ובזמן המאפשרים ביצוע הכשרה לפי הצורך.

ב. הדרישות הספציפיות לכל מפעל הן כאלה שרק בתוכו ניתן לספק הכשרה

יעילה.

ג. באזורים בהם רמת כוח האדם גבוהה - הכשרה נוספת תקטין השתלבות בעבודה כי היא תיצור ציפיות לא ריאליות במונחי הביקוש הקיים לסוגי עבודות ורמת שכר.

ד. במצב של אבטלה מבנית מחליפים בוגרי הכשרה הנקלטים בעבודה עובדים אחרים הנפלטים לאבטלה. היינו אין תרומה להקטנה נטו של האבטלה.

ברו"ח של ה-OECD¹ מ-1990 מובעת הדעה כי תקופות ממושכות של אבטלה חמורה יוצרות תופעה גוברת והולכת של מובטלים כרוניים. אלא שמאחר שהם נמצאים זמן ממושך מחוץ לשוק העבודה הם הופכים להיות "מנותקים" הן בשל פיגור מצטבר בכשורים שיש להם להציע והן בשל הוצרות אורח חיים קבוע של יאוש מהסיכוי להשתלב בעבודה והסתמכות על הבטחת הכנסה לצורך קיום. על כן למעשה אין הם משתתפים בתחרות על מקומות עבודה, כך "שתרומתם" להורדת הלחץ להורדת שכר ואינפלציה נעלמת. היינו, זוהי אבטלה "דה-לוקס" מבחינת מציאת האיזון בין שעור אבטלה ואינפלציה, וככזו היא מהווה בזבוז משאבים בלבד. מסיבה זו רואים כותבי הדו"ח הנ"ל חשיבות עליונה בהכשרתם המקצועית של המובטלים בכלל ושל הכרוניים בפרט ע"מ להקטין תופעה זו של מובטלים כרוניים ככל האפשר. הם טוענים עוד כי נראה שלא ניתן לצפות מראש דרישות עתידיות ספציפיות של שוק העבודה וההכשרה הטובה, המעשית והמתאימה ביותר לכל מפעל מתבצעת למעשה בתוכו. לכן הם מציעים כי ההכשרה המקצועית למבוגרים תתמקד בהקניית ושמירת הרגלי עבודה, והקניית כישורים אשר יקלו ככל האפשר על קליטת הכישורים הספציפיים שיוקנו בתוך המפעלים.

(1) Organization For Economic Cooperation and Development

נושא נוסף עליו יש לתת את הדעת הוא, הכשרה לעבודה עצמאית. במצב של אבטלה הנובעת מהעדר ביקושים לעובדים, מוגבל מלכתחילה כוחה של ההכשרה המקצועית בהקטנת אבטלה מסיבות מובנות; ע"כ עולה חשיבותה של הכשרה המכוונת להקנות כלים ומיומנויות המאפשרים עבודה עצמאית.

ת א ו ר ה מ ח ק ר

מטרת המחקר

במסגרת חוק ביטוח אבטלה, כל מובטל שצבר תנאי זכאות כמוגדר בחוק, זכאי לקבל דמי אבטלה.

אוכלוסיית מקבלי דמי אבטלה כוללת: מובטלים המחפשים עבודה באופן פעיל ומובטלים שהופנו על ידי שרות התעסוקה להכשרה מקצועית המוכרת על ידי האגף להכשרה, כל עוד הם לומדים בה.

המובטלים השייכים לקבוצה הראשונה, חייבים להתייצב ברציפות בשירות התעסוקה, בתור מחפשי עבודה. התקופה המירבית לקבלת דמי אבטלה היא 138 או 175 יום, בהתאם לגיל המובטל ולמספר ילדיו.

המובטלים השייכים לקבוצה השנייה אינם מתייצבים בשירות התעסוקה ואינם מחפשים עבודה אלא הם לומדים בקורסים מקצועיים. נוכחותם בשיעורים אלה מזכה אותם לדמי אבטלה.

מטרת המחקר היא לבדוק באיזו מידה אמנם מסיימים המובטלים שלמדו בהכשרה מקצועית את לימודיהם בהצלחה, באיזו מידה הם נקלטים בעבודה בעקבות הכשרתם והאם הם נקלטו בעבודה במקצוע שלמדו.

האוכלוסייה והמרגם

ב-1988 היו בסה"כ 92,000 מובטלים שקיבלו דמי אבטלה מהמוסד לביטוח לאומי, מהם 11,400 (12.4%) היו בהכשרה מקצועית במהלך השנה.

מאוכלוסייה זו, הנמצאת בקובץ מקבלי דמי אבטלה במוסד, הוחלט לכלול במחקר, מקבלי דמי אבטלה שהיו בהכשרה מקצועית ב-1988 אשר השתייכו לסניפי המוסד בתל-אביב, באר-שבע ורחובות ואשר ב-1989 כבר לא היו בהכשרה מקצועית (בין שקיבלו דמי אבטלה כמובטלים ב-1989 ובין שלא

קיבלו). מתת אוכלוסייה זו שמנתה 2,700 איש, נדגמו (מקרית) 290 איש (17%) אשר היוו את מדגם המחקר.

להלן לוח המציג תכונות נבחרות של האוכלוסייה, תת האוכלוסייה והמדגם.

לוח מס. 1 - אוכלוסיית מקבלי דמי אבטלה, סה"כ מקבלי דמי אבטלה שהיו בהכשרה מקצועית ומדגם המחקר, לפי תכונות נבחרות

המדגם	מקבלי דמי אבטלה שהיו בהכשרה מקצועית	סך הכל מקבלי דמי אבטלה	
290	11,400	92,000	מספרים מוחלטים
32	30	33	גיל ממוצע
			מצב משפחתי (אחוזים)
100	100	100	סה"כ
45	49	38	בודד
55	51	62	נשוי
			מס' ילדים ממוצע (למובטל עם ילדים)
2.4	2.3	2.5	
5	17	11	אחוז החיילים המשוחררים
			סוג לשכה (אחוזים)
100	100	100	סה"כ
85	95	92	מבוגר
15	5	8	אקדמאי

בחודש ינואר 1990 נשלח בדואר שאלון לכל המובטלים שנפלו למדגם. היינו, השאלונים נשלחו כשנה אחרי סיום השתתפותם בהכשרה המקצועית. פסק זמן זה נלקח על מנת שניתן יהיה לבדוק השתלבות בעבודה והתמדה מסויימת בה בעקבות ההכשרה המקצועית.

השאלון כלל פרטים דימוגרפיים של הנחקר, פרטים על רמת השכלתו, היסטוריה תעסוקתית וכן פרטים על תעסוקתו לאחר הקורס. בנוסף לפרטי השאלון הושלמו לגבי כל נחקר פרטים על הקשר שלו עם המוסד לביטוח לאומי מתוך תיק האבטלה הנמצא בסניף. פרטים אלה כללו נתונים על משך זמן קבלת דמי אבטלה, משך הקורס, שם הקורס וכד'.

כחודש לאחר משלוח השאלון, נשלחה תזכורת למי שלא ענו. לאחר חודש נוסף, נשלחה תזכורת שניה ולכסוף, לגבי אלה שלא ענו גם לתזכורת שניה נעשה נסיון ליצור קשר טלפוני ולקבל לפחות פרטים על עיסוקו של הנשאל בעת המחקר.

עד סוף יוני 1990, התקבלו 220 שאלונים מלאים כאשר רובם הגיעו רק לאחר התזכורת הראשונה או השניה. 10 תשובות נוספות התקבלו בקשר טלפוני.

מ מ צ א י ה מ ח ק ר

הממצאים העיקריים

- 65% מהנחקרים עבדו לאחר הקורס, לא תמיד במקצוע שלמדו בקורס. עם זאת, מגוון העבודות לאחר הקורס הראה עליה בעבודות מקצועיות וירידה בעבודות בלתי מקצועיות.
- הכשרה מקצועית בקורסים לעבודות מקצועיות לעובדים שהיו חסרי מקצוע נמצאה יעילה יותר מהכשרה לעובדים שהיו כבר בעלי מקצוע במונחי השתלבות בעבודה לאחר הקורס.
- שיעור העובדים היה גבוה יותר בין מי שלמדו בקורס לעבודות מקצועיות.

פירוט הממצאים

תעסוקה לאחר הקורס

בעת המחקר, היינו כ-12 חודשים כממוצע לאחר סיום הלימודים בקורס להכשרה מקצועית, כ-65% (150) מכלל הנחקרים עבדו. 21% נוספים (48 איש) היו מובטלים, חלקם גם קיבלו דמי אבטלה, 10% (23 איש) למדו והיתר (4%) היו בחו"ל. מבין 80 הנחקרים שלא עבדו בעת המחקר, 60% עבדו מיד לאחר הקורס, אך לא עבדו בעת המחקר.

לפני הקורס, 35% עבדו בעבודות בלתי מקצועיות, 40% בעבודות מקצועיות או אקדמיות, 18% בפקידות והיתר באירוח או טיפול בקשיש.

28% עבדו בעבודות בלתי מקצועיות 44% בעבודות מקצועיות או אקדמיות, 20% בפקידות והיתר באירוח או בטיפול בקשיש. בהשוואה להתפלגות לפי סוג עבודה לפני הקורס, לגבי מי עלבדו לאחר הקורס, ניתן לראות כי חלה עליה באחוז המקצועיים וירידה באחוז הבלתי מקצועיים. באחוז העובדים בפקידות ועבודות אחרות לא חלו שינויים משמעותיים:

לוח מס. 2 - הנחקרים לפי סוג עבודה, לפני הקורס ולאחר הקורס

	סה"כ	מקצועיים	מקצועיים	אקדמאיים	פקידות	אירוח	טיפול בקשיש
לפני הקורס	100.0	34.5	21.1	19.7	17.6	3.5	3.6
לאחר הקורס	100.0	27.7	28.6	14.9	19.6	3.6	5.6

(1) רק לגבי אלה שעבדו בעת הראיון.

כמו כן נתן לראות כי, הכשרה לעבודות מקצועיות לעובדים שהיו בלתי מקצועיים יעילה יותר, במונחים של השתלבות בעבודה לאחר ההכשרה, מהכשרה לעובדים שהיו כבר מקצועיים, ויעילה יותר מהכשרה כללית (ראה לוחות 3 ו-4 בנספח): כד, מבין מי שהיו בלתי מקצועיים 70% עבדו לאחר הקורס לעומת 60% מבין אלה שהיו כבר מקצועיים לפני הקורס.

לוח מס. 3 - הנחקרים לפי סוג עבודה בה עבדו לפני הקורס

ותעסוקה בעת הראיון

טיפול	אירוח	פקידות	אקדמאים	מקצועיים	מקצועיים	בלתי	תעסוקה	בעת הראיון
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ	100.0
60.0	60.0	68.0	73.1	60.7	70.2	64.2	עובד	64.2
40.0	40.0	32.0	26.9	39.3	29.8	35.8	לא עובד	35.8

גם התפלגות לפי סוג הקורס בו השתתפו, מראה כי שיעור העובדים גבוה בין מי שלמדו בקורס לעבודות מקצועיות - (71% לעומת 61.5%) מאשר בין אלה שלמדו בקורס להשכלה כללית.

לוח מס. 4 - הנחקרים לפי סוג קורס בו השתתפו ותעסוקה בעת הראיון

טיפול	אירוח	חשבוניות	אחרות	בתעשייה, בניין	הכשרת	השכלה	פועלי	תעסוקה	בעת הראיון
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ	100.0
80.0	75.0	80.0	77.3	70.9	60.0	61.5	64.2	עובד	64.2
20.0	25.0	20.0	22.7	29.1	40.0	38.5	35.8	לא עובד	35.8

ממצאים אלה מראים כיוון, אך אינם מובהקים כפי שנראה ברגרסיה שבוצעה להלן.

על מנת לאמוד את השפעתם היחסית של המשתנים השונים על מציאת עבודה אצל מובטל שלמד בקורס להכשרה מקצועית, נעשה ניתוח Stepwise Regression. (הניתוח נעשה תוך הפיכת המשתנים למשתני דמה דיכוטומים על מנת להתאים את המשתנים האיכותיים והלא לינארים למבחן זה).

מתברר כי השפעת סוג הקורס על מציאת עבודה היא אפסית ולגבי הקורס "השכלה כללית" ההשפעה היא אף שלילית: הסיכוי שאלה שלמדו בקורס להשכלה כללית ימצאו עבודה היה נמוך בכ-1/3 מזה של האחרים.

למשתנים הבאים נמצאה השפעה חיובית על מציאת עבודה:

- מספר מקומות עבודה בהם עבד המובטל. לאלה שעבדו בשניים או שלושה מקומות עבודה סיכוי גדול יותר למצוא עבודה מאשר לאלה שעבדו במקום אחד או ביותר מ-3 מקומות. דבר זה צפוי, מאחר שהסיכוי לעבודה בדרך כלל גבוה לבעלי ניסיון, היינו - הוא נמוך יחסית לצעירים ביותר ולמבוגרים ביותר.

מצב משפחתי: הנשוי הוא בעל סיכוי גדול יותר בכ-19% למצוא עבודה. הסיבה לכך כנראה היא שלנשואים יש אחריות לפרנס את משפחתם, לכן יתכן כי הם מוכנים בסופו של דבר להתפשר לגבי סוג העבודה המוצעת להם גם אם היא אינה מתאימה.

ברגרסיה זו נראה המודל כדלקמן:

$$P = 0.54 + 0.18NW2 - 0.19NY2 + 0.22NW3 + 0.19F2 - 0.37KD$$

P = הסתברות לעבור

$NW2$ = מקבל ערך 1 אם הוא עבד בשני מקומות

$NY2$ = מקבל ערך 1 אם הוא עבד בין שנתיים עד ארבע שנים

$NW3$ = מקבל ערך 1 אם הוא עבד ב-3 מקומות

$F2$ = מקבל ערך 1 אם הוא נשוי

KD = מקבל ערך 1 אם הוא למד בקורס "השכלה כללית".

כאשר שונות המוסברים היא 0.2.

תרומת הקורס בעבודה המבוצעת בפועל על ידי הנחקרים

אלה שעבדו בעת המחקר, נשאלו באיזו מדה היה הקורס תנאי לקבלת העבודה.
כ-32% ענו שזה היה תנאי הכרחי ו-31% נוספים ענו שהקורס עזר אך לא היה הכרחי.

לוח מס. 5 - הנחקרים שעבדו בעת הראיון, לפי תשובתם לשאלה
"באיזו מידה אתה משתמש בעבודתך במה שלמדת בקורס?"
(אחוזים)

100.0	סה"כ
36.7	כמידה רבה
17.2	כמידה מסויימת
10.2	כמידה מעטה
35.9	לא משתמש כלל

כמו כן נשאלו הנחקרים שעבדו באיזו מידה הם משתמשים בעבודתם במה שלמדו בקורס. התפלגות התשובה לשאלה זו היתה דומה.

פרטים על הקורס

סוג הקורס - רשימת הקורסים להכשרה מקצועית בהם למדו 220 הנחקרים שענו לשאלון כללה 38 קורסים שונים. על מנת להקל על ניתוח גורם זה במחקר, חילקנו את הקורסים האלה ל-7 קבוצות שונות:

- "השכלה כללית" הכולל קורסים כגון השלמת שנות לימוד והכנה לבגרות.

- "הכשרה פועלי יצור" הכולל הכשרת פועל יצור, מכשירנות ומכונאות.

- "עבודות מקצועיות בתעשייה מבנין" הכולל מסגרות, תפירה, שרטוט מכונות, חשמלאות, מזוג וקירור והנדסאות.

- "עבודות מקצועיות אחרות" כגון מחשבים, חינוך סוציאלי, צילום, ספרות ורנטגן.

- "פקידות והנהלת חשבונות" הכולל חשבונאות ופקידה בכירה.

- "טיפול בקשיש" הכולל טיפול בקשיש, מטפלת בית.

- אירוח הכולל טבח, מנהל אחזקה ומלצרות.

כ-42% (87) מהנחקרים למדו בקורסים להכשרה למקצועות תעשייה ובנין.
כ-10% נוספים (21) למדו בקורסים להכשרת פועל יצור. היינו, מעל מחצית הנחקרים קיבלו הכשרה לעבודות בתעשייה ובנין.

42% מבין מי שלא היתה להם תעודה קודמת או שהיתה להם תעודת בגרות, למדו בקורסים לעבודה מקצועית בבנין ובתעשייה, כמו 53% מבין מי שהיתה בידם תעודת גמר בי"ס מקצועי.

בעלי תעודה אקדמאית למדו בקורסים לעבודות משרדיות (37%) או עבודות מקצועיות אחרות (48%).

לוח מס. 6 - הנחקרים לפי תעודה קודמת וסוג הקורס בו למדו

תעודה קודמת	סה"כ		מס'	השכלה	פועלי	בתעשייה	מקצועית	עבודה	פקידות	טיפול
	מוחלט	אחוז								
סה"כ	210	100.0	11.7	9.8	41.8	11.7	13.8	6.1	5.1	
אין תעודה	63	100.0	24.2	12.1	42.4	6.1	6.1	3.0	6.1	
ת. בגרות	29	100.0	-	13.5	44.8	6.9	24.1	13.8	6.9	
ת. מקצועית	86	100.0	8.1	13.5	52.7	5.4	8.1	6.8	5.4	
ת. אקדמאית	32	100.0	3.7	3.7	3.6	48.2	37.0	3.8	-	

15% (30 איש) מהנחקרים קבלו דמי אבטלה גם בעבר. כולל 9% (19 איש) שלמדו ביותר מקורס אחד במסגרת ביטוח אבטלה, כאשר אחוז אחד (2 אנשים) למדו בשני קורסים נוספים.

משך הקורס - כידוע, מובטל זכאי לדמי אבטלה במשך תקופה מירבית של 138 יום או 175 יום בהתאם לגיל המובטל ולמספר ילדיו. מובטל בהכשרה מקצועית זכאי לדמי אבטלה כל עוד הוא משתתף בקורס עד לסיומו.

כ-10% (20 איש) עזבו את הקורס לפני סיומו.

הנתונים שלהלן מתייחסים למשך הזמן בו השתתפו הנחקרים בקורס ולא למשך הקורס לפי תכנית הלמודים בו. מאחר שרוב רובם של הנחקרים (90%) סיימו את הקורס יש להניח שאין הבדלים משמעותיים בין משך הלימוד בקורס בפועל ובין משך תכנית הלמודים בו.

כ-30% מהקורסים נמשכו עד 6 חודשים (שהיא התקופה המירבית לתשלום דמי אבטלה לאלה שאינם בקורסים). משך קורס ממוצע היה 9 חודשים.

לוח מס. 7 - הנחקרים לפי משך לימודיהם בקורס בו השתתפו (בחודשים)

	עד 3 חודשים	4-6	7-9	10-12	13-15	ויותר	16
מס. מוחלטים	22	42	53	71	12	10	10
אחוזים	10.3	20.0	25.4	33.6	5.9	4.8	4.8

הקורסים שנמשכו זמן קצר יותר, היו בתחום של השכלה כללית או של פועלי יצור. הקורסים שהכשירו בתחום מקצועי כגון הנדסה, חשמל, מיזוג קירור היו ארוכים יותר. הקורס הארוך ביותר היה קורס רנטגן שנמשך כ-3 שנים.

לוח מס. 8 - מספר חודשים ממוצע לקורס לפי סוג הקורס

	הכשרת	עבודות	עבודות	פקידות			
	השכלה	פועלי	מקצועיות	מקצועיות	והנהלת	אירוח	טיפול
סה"כ	כללית	יצור	בתעשייה,	אחרות	חשבונות		בקשיש
			בניין				
	7.0	7.7	9.5	11.0	7.5	9.8	7.5

רוב המובטלים שהשתתפו בקורסים קיבלו דמי אבטלה גם לפני הקורס ו/או אחרי. משך התשלום הממוצע של דמי אבטלה לנחקרים היה 14 חודשים כאשר משך הלמוד בקורס היה 9 חודשים, כאמור לעיל.

לוח מס. 9 - משך תשלום דמי אבטלה ממוצע ומשך הקורס הממוצע לפי סוג קורס

	הכשרת	עבודות	עבודות	פקידות			
	השכלה	פועלי	מקצועיות	מקצועיות	והנהלת	טיפול	
סה"כ	כללית	יצור	בתעשייה,	אחרות	חשבונות	אירוח	בקשיש
			ובבניין				
משך תשלום דמי אבטלה	13.7	12.7	12.3	13.9	16.5	14.1	16.5
משך הקורס	8.8	7.0	7.7	9.5	11.0	9.8	11.0
משך הקורס כג							
ממשך תשלום דמי אבטלה	64.2	55.1	62.6	68.3	66.7	69.5	66.7

45% מכלל הנחקרים הופנו מיד לאחר התייצבותם בשרות התעסוקה לקורס להכשרה מקצועית - היינו כמחצית המובטלים קיבלו דמי אבטלה גם לפני השתתפותם בקורס, כאשר תקופת התשלום הממוצעת לפני הקורס הייתה כ-3 חודשים.

30% (69) המשיכו לקבל דמי אבטלה גם לאחר הקורס כאשר תקופת תשלום דמי אבטלה ממוצעת לאחר הקורס הייתה 5 חודשים.

תכונות דימוגרפיות

ג י ל - 33.5% מהנחקרים היו בגילאים 23 עד 25. 25% נוספים בגילאים 26 עד 30. היינו כ-60% היו בגילאים עד 30, כאשר הגיל הממוצע היה 32 שנה, קרוב לגיל הממוצע של כלל מקבלי דמי אבטלה שהיה 33 באותה תקופה.

מצב משפחתי - 40% היו רווקים, 55% נשואים ו-5% גרושים. מכין אלה שהיו נשואים אי פעם, 24% היו ללא ילדים ולגבי יתר הנשואים, מספר הילדים הממוצע היה 2.4. גם בתכונות אלה, מדגם זה מייצג פחות או יותר את כלל מקבלי דמי אבטלה: ביניהם 62% היו נשואים ומס' ילדים הממוצע היה 2.5.

ה ש כ ל ה - 20% מהנחקרים צברו עד 10 שנות לימוד. 56% נוספים למדו בין 11 ל-12 שנות לימוד. היינו 3/4 מהנחקרים למדו עד 12 שנות לימוד, כאשר מספר שנות הלימוד החציוני היה 12. גם בקרב כלל האוכלוסייה בארץ מעל גיל 18, ב-1989, 75% סיימו עד 12 שנות לימוד כאשר החציון עמד על 11.6 שנות לימוד.

במקביל, לגבי 3/4 מהנחקרים, בית ספר האחרון בו למדו היה תיכון, כולל כ-50% שלמדו בתיכון מקצועי. עוד 22% למדו בבית ספר על תיכוני.

בסיום לימודיהם, 14% רכשו תעודת בגרות, 41% נוספים רכשו תעודה מקצועית ו-15% תעודה אקדמאית. ליתר - 30% - לא הייתה תעודה.

היסטוריה תעסוקתית לפני הקורס

4.5% (10) מהנחקרים לא עבדו כלל לפני הקורס. הם היו בדרך כלל בגילאים 22 או 23. זכאותם לדמי אבטלה ולהכשרה מקצועית נבעה מהיותם חיילים משוחררים.

מבין אלה שעבדו אי פעם (210 נחקרים) כ-32% (67) עבדו קודם לקורס במקום אחר בלבד, 31% (65) החליפו פעם אחת מקום עבודה והיתר, 37% (78) החליפו יותר מפעם אחת את מקום עבודתם כאשר מספר מקומות עבודה הממוצע היה כ-3 לכל נחקר.

24% (50) עבדו בסך הכל שנה אחת בלבד, 13% (27) שנתיים, 19% (40) עבדו 3 עד 4 שנים, 22%-5 עד 10 שנים, והיתר - 22% - (47) עבדו יותר מ-10 שנים.

כמובן שקיים קשר חיובי בין גיל הנחקר ומספר שנות עבודה: ככל שהנחקר היה מכוּגָר יותר כך עבד יותר זמן. 15% מבני עד 25 עבדו מעל שנתיים, בהשוואה ל-91% כאלה בקרב הגילאים שמעל 35.

לוח מס. 10 - הנחקרים לפי גיל ומספר שנות עבודה

מספר שנות עבודה ממוצע	שנות עבודה				סך הכל		גיל
	7+	6-5	4-3	עד שנתיים	מספרים מוחלטים	אחוזים	
7.	34.4	10.2	18.8	36.7	100.0	210	סה"כ
1.7	-	3.7	11.1	85.2	100.0	64	עד 25
3.6	17.7	10.3	38.5	33.5	100.0	55	26-30
6.5	47.1	21.1	21.0	10.8	100.0	25	31-35
13.5	76.7	9.3	4.7	9.3	100.0	66	36+

קשר חיובי נמצא גם בין מספר שנות העבודה ומספר מקומות עבודה. קשר זה לא נשמר כאשר לנחקר היה ותק עבודה גדול במיוחד. היינו, עם הגדול ברותק בשוק העבודה מסתמנת נטיה ליציבות במקום העבודה.

לוח מס. 11 - הנחקרים לפי שנות עבודה ומספר מקומות עבודה

מספר שנות עבודה	מספר מקומות עבודה				סך הכל		מספר שנות עבודה
	4 ויותר	3	2	1	מספרים מוחלטים	אחוזים	
2.7	22.1	14.7	31.6	31.6	100.0	210	סה"כ
2.1	11.5	11.5	28.9	48.1	100.0	77	עד שנתיים
2.8	32.0	16.0	32.0	20.0	100.0	40	4-3
3.2	46.2	23.0	15.4	15.4	100.0	21	6-5
3.0	21.7	15.2	39.2	23.9	100.0	72	7+

יחד עם זאת, על פי הנתונים, ניתן לומר כי אלה שהחליפו יותר מקומות עבודה היו פחות יציבים בעבודתם. לדוגמא, ותק ממוצע במקום אחד בקרב אלה שעבדו ב-3 מקומות היה 2.5 שנים לעומת 3.7 שנים בקרב אלה שעבדו ב-2 מקומות. נטייה זו נשמרת גם בניכוי השפעת הגיל: לדוגמא, בקרב הנחקרים מעל גיל 35, ותק ממוצע במקום אחד בקרב אלה שעבדו ב-3 מקומות היה 4.1 לעומת 7.3 שנים בקרב אלה שעבדו ב-2 מקומות.

לוח מס. 12 - משך עבודה ממוצע במקום עבודה אחד לפי גיל ומספר מקומות

עבודה

מספר מקומות עבודה					גיל
+4	3	2	1	סה"כ	
1.4	2.5	3.7	5.3	3.5	סה"כ
0.5	0.4	0.8	1.5	1.0	עד 25
0.9	1.3	2.5	2.2	2.0	26-30
1.2	0.8	4.2	6.8	3.6	31-35
2.3	4.1	7.3	14.4	6.7	36+

אם נבחן את הקשר בין הותק בשוק העבודה, מס' מקומות העבודה והגיל, נראה כי ככל שעולה הגיל עולה משך העבודה במקום אחד, היינו עולה היציבות במקום העבודה וזאת במיוחד לגבי המבוגרים יותר. עם זאת כמובן, ככל שהוחלפו מקומות העבודה קטן משך העבודה במקום אחד.

כך גם משך העבודה במקום העבודה האחרון הוא עולה ככל שעולה הגיל וככל שיורד מספר מקומות העבודה. היינו, עם הגיל גדלה היציבות במקום עבודה, למרות שישנם כמובן הבדלים בין הנחקרים ביציבותם בעבודה גם מעבר לגיל: גילאי 36+ עבדו בממוצע 7 שנים במקום עבודתם האחרון בהשוואה לפחות משנתיים בין גילאי עד 25 (ראה לוח 2 בנספח), ומי שעבדו במקום אחד עבדו בו בממוצע 6 שנים לעומת שנתיים בין מי שעבדו ב-4 מקומות או יותר (ראה לוח 1 בנספח).

לוח מס. 13 - משך עבודה ממוצע במקום העבודה האחרון
לפי גיל ומספר מקומות עבודה

מספר מקומות עבודה					סה"כ	גיל
+4	3	2	1			
1.9	3.3	3.7	6.2	4.0	סה"כ	
1.3	1.3	1.0	2.2	1.6	עד 25	
1.2	2.4	1.8	2.4	2.0	30-26	
1.0	3.5	4.0	10.0	4.1	35-31	
2.9	4.9	6.8	14.4	6.9	36+	

סוג עבודה שזיכתה בדמי אבטלה

כ-35% (72) מכלל הנחקרים שעבדו לפני התחלת הקורס להכשרה מקצועית עבדו בעבודות בלתי מקצועיות בתעשייה, מסחר ומלונאות, לעומת זאת כ-41% (86) עבדו בעבודות מקצועיות או אקדמאיות. 18% (37) עבדו בעבודה פקידות, 3% (7) במלונאות ו-3% (8) בטיפול בקשיש.

לוח מס. 14 - הנחקרים לפי סוג תעודה וסוג עבודה שזיכתה בדמי אבטלה

משלח יד אחרון						סה"כ		
טיפול	אירוח	פקידות	אקדמאיים	מקצועיים	בלתי	אחוז	מס' מוחלט	סוג תעודה
3.6	3.5	17.6	19.7	21.1	34.5	100.0	210	סה"כ
-	3.3	23.3	-	-	73.4	100.0	63	אין תעודה
-	8.7	21.7	-	34.8	34.8	100.0	29	ת. בגרות
6.7	15.0	8.3	-	38.3	31.7	100.0	86	ת. מקצועית
-	4.0	32.0	38.0	10.0	16.0	100.0	32	ת. אקדמאית

סיבה להפסקת עבודה שזכתה בדמי אבטלה

כ-50% (107) מכלל הנחקרים שעבדו לפני הכשרתם המקצועית התפטרו, 31% (64) פוטרו 9% (18) עזבו משום שהעסק נסגר והיתר - 10% (21) יצאו לגימלאות. האחרונים הם בדרך כלל חיילי קבע.

מבין הנחקרים שהתפטרו, הסיבות לעזיבת העבודה היו עבור 63% (68) תנאי עבודה ושכר לא הולמים. 17% (18) הלכו ללמוד, 11% (12) נסעו לטיול בחו"ל, 4% (4) עזבו בגלל שנוי מקום מגורים ו-5% (5) נוספים והתפטרו בגלל בריאות לקויה.

10% כאמור יצאו לגמלאות. מכין אלה שעבדו 6 שנים או יותר במקום העבודה האחרון - כ-1/3 יצאו לגמלאות בהשוואה ל-3% כאלה מכין מי שעבדו פחות מ-6 שנים במקום העבודה האחרון.

אחוז המתפטרים ביוזמתם היה גבוה במיוחד בין מי שעבדו עד שלוש שנים.

לוח מס. 15 - הנחקרים לפי משך עבודה במקום האחרון וסיבה להפסקת עבודה
שזכתה בדמי אבטלה

סיבה להפסקת עבודה						משך עבודה במקום האחרון
יצא לגימלאות	העסק נסגר	התפטר	פוטר	סך הכל		
				אחוזים	מס' מוחלט	
9.5	8.7	51.1	30.7	100.0	210	סה"כ
4.5	7.8	54.9	32.8	100.0	111	שנה
-	20.0	60.0	20.0	100.0	29	שנתיים
-	-	50.0	50.0	100.0	6	3 שנים
-	9.1	36.3	54.6	100.0	19	4 עד 5 שנים
15.4	-	61.5	23.1	100.0	23	6 עד 10 שנים
50.0	16.7	16.6	16.7	10.0	22	יותר מ-10 שנים

הנטייה להתפטר ירדה עם העלייה בגיל: כך, קרוב ל-80% מבין בני עד 25 - התפטרו ממקום עבודתם האחרון. זאת בהשוואה לכ-2/3 בין בני 26-35 ול-23% בלבד בין המבוגרים (בני 36 ומעלה). בהתאם - עלה אחוז המפוטרים עם העלייה בגיל - 42% בין המבוגרים (36+) לעומת 21% בין בני עד 25.

לוח מס. 16 - הנחקרים לפי גיל וסיבה להפסקת עבודה שזכתה בדמי אבטלה

סיבה להפסקת עבודה						
ג י ל	סך הכל		פוטרי	התפטר	העסק נסגר	יצא לגימלאות
	מס' מוחלט	אחוזים				
סה"כ	210	100.0	30.7	51.1	8.7	9.5
עד 25	64	100.0	21.4	78.6	-	-
30-26	55	100.0	26.3	65.8	7.9	-
35-31	25	100.0	27.8	66.6	5.6	-
36+	66	100.0	41.9	22.5	17.0	18.6

כמו כן ככל שגבוה היה מספר מקומות העבודה כן גבוה היה אחוז המפוטרים. היינו, יתכן כי חוסר היציבות בעבודה נבע מפיטורין ולא מאי יציבות מרצון.

לוח מס. 17 - הנחקרים לפי מספר מקומות עבודה וסיבה להפסקת עבודה שזכתה בדמי אבטלה

מספר מקומות עבודה	סיבה להפסקת עבודה					
	סך הכל	פוטר	התפטר	העסק נסגר	יצא לגימלאות	
						מס' מוחלט
סה"כ	210	100.0	30.7	51.1	8.7	9.5
1	66	100.0	25.0	55.0	5.0	15.0
2	66	100.0	25.6	59.0	5.1	10.3
3	31	100.0	27.8	61.1	11.1	-
4 ויותר	47	100.0	41.4	37.9	17.2	3.5

ס ו כ י ס

אחד היעדים של ההכשרה המקצועית הוא לשמש כמכשיר לניווד עובדים בהתאם לצרכי המשק, זאת ע"י שיפור ההתאמה בין דרישות הביקוש וההיצע של כוח האדם.

בהקשר זה יש לציין, כי המחקר המדווח בזאת בוצע בתקופה בה חלו שינויים בולטים למדי בתנאי שוק העבודה בארץ: אוכלוסיית המחקר כללה מי שלמדו בהכשרה מקצועית ב-1988, שנה בה שיעור האבטלה הגיע ל-6.4%. בדיקת השתלבותם של תלמידים אלה בשוק העבודה בעקבות ההכשרה בוצעה ב-1989. בשנה זו עלתה האבטלה לשיעור של 8.9% - מן הגבוהים שידע המשק בשנים האחרונות. ברור שהחמרה כזו במימדי האבטלה הקטינה את סכויי בוגרי הקורסים להשתלב בעבודה.

היינו, מלכתחילה הסיכוי לצפות את השינויים שחלו בשוק העבודה בעת תכנון הקורסים להכשרה מקצועית, דבר שהינו בעייתי ביותר בכל תקופה, היה קשה במיוחד בתקופה זו של שינויים דרסטיים. יתכן שדבר זה גרם לשיעורי השתלבות בעבודה ובמיוחד במקצועות שנלמדו נמוכים מן הרגיל.

למרות זאת, שיעור העובדים מבין משתתפי הקורסים הגיע ל-65%, וכן חלה עליה ברמת המקצועיות של העבודות בהן השתלבו בוגרי הקורסים בהשוואה לעבודותיהם לפני הקורס (35% עבדו בעבודות מקצועיות לאחר הקורס בהשוואה ל-28% לפניו).

בהשוואה לממצאי מחקרי מעקב רומים שנעשו במדינות אחרות (ראה לעיל) זה אחוז מכוון, במיוחד בהתחשב בתנאי שוק העבודה בתקופה הנדונה. עם זאת, בהעדר קבוצת בקורת, לא נתן לאמוד כמה מבין הנחקרים היו משתלבים בעבודה גם ללא ההכשרה המקצועית. אנו מקוים בעתיד הקרוב לבצע מחקר נוסף שישפוך יותר אור על שאלה חשובה זו.

ה פ ס נ

לוח מס. 1 - הנחקרים לפי מספר מקומות עבודה וותק במקום העבודה האחרון

מספר שנות העבודה הממוצע במקום האחרון	מספר שנות עבודה במקום האחרון						סך הכל	מספר מקומות העבודה	מספר אחוזים
	6 וליותר	4.5	3	2	1				
4.0	21.2	8.9	3.3	13.8	52.8	100.0	210	סה"כ	
6.2	36.9	7.9	5.3	7.9	42.0	100.0	66	1	
3.7	23.7	10.5	-	18.4	47.4	100.0	67	2	
3.3	5.6	16.6	5.6	16.6	55.6	100.0	31	3	
1.9	6.8	3.5	3.5	13.8	72.4	100.0	46	4 ויותר	

לוח מס. 2 - הנחקרים לפי גיל ומשך זמן עבודה במקום עבודה האחרון
שזיכה אותם בדמי אבטלה

מספר שנות העבודה הממוצע במקום האחרון	מספר שנות עבודה במקום האחרון						סך הכל		ג י ל
	6 ויותר	4.5	3	2	1	מספר מוחלט	אחוזים		
4.0	21.2	8.9	3.3	13.8	52.8	100.0	210	סה"כ	
1.6	-	8.7	-	13.0	78.3	100.0	64	עד 25	
2.0	5.2	7.9	7.9	21.1	57.9	100.0	55	30-26	
4.1	20.1	26.3	-	15.8	36.8	100.0	25	35-31	
6.9	42.8	4.8	2.4	9.5	40.5	100.0	66	36+	

לוח מס. 3 - הנחקרים לפי סוג עבודה לפני הקורס וסוג הקורס

מסלול יד לפני הקורס	מס'	סוג עבודות							סה"כ
		השכלה פועלי בתעשייה מקצועיות עבודות פקידות	מחלט אחוזים כללית יצור ובנין אחרות חשבונות מלונאות בקשיש						
210	100.0	11.7	9.8	41.8	11.7	13.8	6.1	5.1	סה"כ
72	100.0	12.2	12.2	44.9	8.2	10.0	4.0	8.2	בלחי מקצועיים
44	100.0	-	14.8	70.4	11.1	-	3.7	-	מקצועיים
42	100.0	-	7.4	33.3	37.1	14.8	7.4	-	אקדמאים
37	100.0	8.0	-	20.0	20.0	48.0	4.0	-	פקידות
7	100.0	20.0	-	-	-	20.0	40.0	20.0	מלונאות
8	100.0	20.0	-	-	-	-	-	80.0	טיפול בקשיש

לוח מס. 4 - הנחקרים שעבדו בעת המחקר לפי סוג קודם ומשלח יד בו עבדו בעת המחקר

סוג הקודם	מס' בלתי	משלח יד אחרי הקודם						
		מוחלט	אחוזים	מקצועיים	מקצועיים	אקדמאיים	פקידות	
סה"כ	150	100.0	27.7	28.6	14.9	19.6	3.6	5.6
השכלה כלליה	10	100.0	44.5	33.3	-	22.2	-	-
הכשרת פועלי יצור	13	100.0	75.0	8.3	-	16.7	-	-
עבודות מקצועיות								
בחעשייה ובבניין	67	100.0	29.7	54.7	7.8	7.8	-	-
עבודות מקצועיות אחרות	20	100.0	5.3	15.7	47.4	31.6	-	-
פקידות והנהלת חשבונות	21	100.0	15.0	-	5.0	70.0	5.0	5.0
מלונאות	10	100.0	11.1	11.2	11.1	22.2	44.4	-
טיפול בקשיש	9	100.0	12.5	-	12.5	-	-	75.0

לוח מס. 5 - הנחקרים שטברו בטח המחקר לפי סוג עבודה לפני הקורס ולאחרי הקורס

מס' מוחלט אחוזים מקצועיים מקצועיים אקדמאיים פקידות מלונאות בקשיש	משלח יד אחרי הקורס								
	מס' הכל								
סה"כ	150	100.0	27.7	28.6	14.9	19.6	3.6	5.6	טיפול
בלתי מקצועיים	50	100.0	37.8	32.4	10.8	10.8	2.7	5.4	
מקצועיים	33	100.0	33.3	54.2	8.3	4.2	-	-	
אקדמאיים	27	100.0	5.0	15.0	50.0	30.0	-	-	
פקידות	30	100.0	4.8	14.3	4.8	66.6	9.5	-	
מלונאות	5	100.0	-	-	-	-	50.0	50.0	
טיפול בקשיש	5	100.0	-	-	25.0	-	-	75.0	

